

EDITORIAL. Dones cineastes: l'altra cara del mirall

 quaderndelesidees.press/crida-dones-cineastes-laltra-cara-del-mirall/

2 d'octubre de 2023

Agnès Varda, al seu estudi de la rue Daguerre, Paris.

Durant la dècada de 1960, la consciència política d'algunes intel·lectuals, sota l'impuls de la Segona Onada Feminista, va cridar l'atenció sobre l'absència d'escriptores, de pintores i de compositores en els respectius cànons artístics. El xoc amb la cultura patriarcal s'havia produït, i el que resultava urgent tot seguit era contar les coses des de l'altre punt de vista, el femení. Pel que fa al cinema, la joventut del mitjà feia que encara no se'n tinguera una història plenament institucionalitzada, però això no va evitar que teòriques com E. Ann Kaplan o Laura Mulvey hi identificaren el mateix ordre simbòlic masculí. En primer lloc, van denunciar una obvietat: hi havia a penes dones cineastes, fruit del sexisme existent en la indústria de fer pel·lícules. Però, tanmateix, la realitat contrasta amb el que ja s'estava començant a explicar, perquè avui se sap que durant els orígens del cinema moltes dones van treballar com a guionistes, muntadores i, fins i tot, directores. El problema és que rarament van estar acreditades, a causa de les nefastes inèrcies patriarcals.

No cal dir que aquesta situació no passava només a Europa o als Estats Units: era general arreu del món. És per això que busquem articles que ens descobrisquen cineastes de diferents geografies i d'èpoques diverses, amb un objectiu primigeni molt clar: donar a conèixer dones que han fet pel·lícules, el nom de les quals a penes es coneix pel simple fet de ser dones.

Només a partir d'aquesta visibilització del que s'ha fet podrem, a continuació, anar més enllà, com per exemple reflexionar sobre si existeix o no una «mirada femenina» a l'hora de fer pel·lícules. De fet, un altre punt que va denunciar Laura Mulvey és que en la representació cinematogràfica, sobretot en el cinema de Hollywood, es tendeix a donar el protagonisme actiu als homes, mentre la part femenina és secundària i està filtrada des del punt de vista masculí, que tendeix a convertir la dona en un objecte sexual. Ras i curt: el cinema ha estat mediatitzat per una «mirada masculina». En aquesta mateixa línia, des del

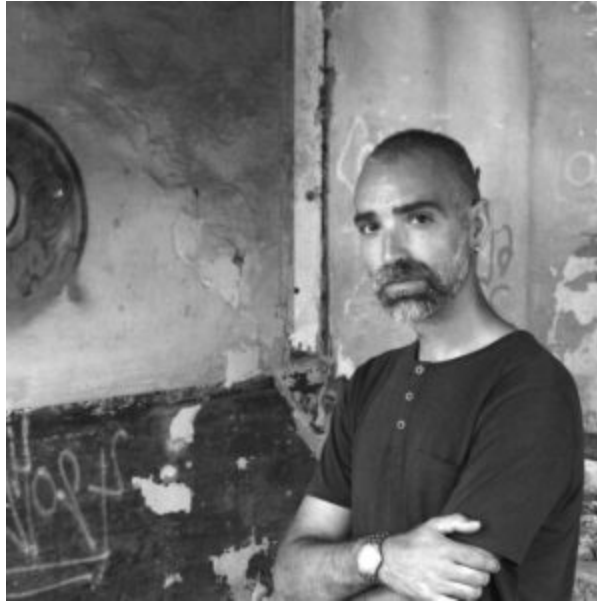
cinema comercial, a banda de la sexualització del cos femení, s'ha volgut oferir una imatge molt estereotipada de la dona, associada a uns determinats rols o tòpics. A tall d'il·lustració, en els gèneres cinematogràfics amb un major pes femení, com és el cas del melodrama, es corre el risc de creure en l'existència d'una sensibilitat femenina vinculada només a la vida domèstica i associada a esferes limitades de la vida.

Per tot plegat, pensem que fer un recull d'articles de dones cineastes no només servirà per a reivindicar-les. Ens permetrà la possibilitat d'establir com és la «mirada femenina», que hauria de denunciar com la realitat social d'homes i de dones ha estat diferent i aspirar al fet que totes dues parts siguin tractades igual. Al capdavant, el que es tracta és de poder gaudir de múltiples mirades femenines, complexes i portadores d'universos individuals i creatius molt potents. I això només es pot fer dedicant-los l'atenció que es mereixen, descobrint la que és, literalment, l'altra cara del mirall.

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

Quadern de les ideesCapital Natural

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

Fèlix Edo Tena

Fèlix Edo Tena (1981) prové de Vilafranca (Els Ports). Es guanya les garrofes fent de professor en un institut públic, on ensenya als adolescents a llegir llibres, escoltar músiques i mirar pel·lícules. Escriu sobre literatura, música i cinema a revistes com Debats o Serra d'Or. De la vida a Internet [...]

[Llegir més](#)